

Uitgelicht.....Kanaaldijk 24, 25, 26 en 27

De kadastrale geschiedenis van de huizen aan de Kanaaldijk met de tegenwoordige nummers 24, 25 en 26 begint in 1832 met het huis en erf, kadastraal nr. A7.

Met de afsplitsing van het voorste deel van dit huis in 1835 begint de eigenlijke geschiedenis van Kanaaldijk 26 en met de afsplitsing van het noordelijke stuk erf in 1870 de geschiedenis van Kanaaldijk 24. Kanaaldijk 27 begint in 1832 met de nummers A8 en A9, die later worden samengevoegd.

Kanaaldijk 24 t/m 27

Kanaaldijk 25

In 1832 bestond het perceel met het toenmalige kadastrale nummer A7 uit een huis, getekend met nummer 6 en een erf van 820 m². Eigenaar was Klaas Geus, boer te Koedijk, die tevens de bewoner was. Hij had het huis geërfd van zijn vader, Cornelis Geus. Het huisje viel voor de belasting in de 5^e klasse, welke klasse bestond uit “huisjes voor arbeiders, ambachtlieden en dagloners, deels gemaakt van steen en hout en met riet gedekt”. In 1835 wordt het huis gesplitst in een achterhuis (A462) en een voorhuis (A463), dat verkocht wordt aan Cornelis Zwetsman. (Zie verder onder Kanaaldijk 26)

Situatie in 1832 met A7, A8 en A9

Het achterhuis staat nu nog op een erf van 762 ca. en komt in 1835 in handen van Jan Runk, venter te Koedijk.

In 1856 wordt nog 35 m² grond van het achterstuk gevoegd bij het voorstuk (dan resp. A529 en 528) en wordt het achterstuk verkocht aan Cornelis Zwetsman, landman te Koedijk. Het erf bestaat dan nog uit 727 m².

Bij een veiling wordt Klaas Zwetsman, landman te Koedijk, in 1858 de nieuwe eigenaar. Na zijn overlijden verkoopt zijn weduwe, Antje Ruiters, het huis en erf in 1866 aan Jan Nieuwland, landman te Koedijk, waarna het in 1867 het in handen komt van Willem Boldewijn, eveneens landman te Koedijk.

In 1870 wordt het huis herbouwd en wordt het erf in 2 stukken gedeeld (resp. A621 en A622, zie voor A621 verder onder Kanaaldijk 24). De oppervlakte wordt 540 m² en de eigenaar Willem Boldewijn verkoopt het geheel aan Cornelis Hoogwater, landman te Koedijk.

Groepsfoto met op de achtergrond Kanaaldijk 23 (boerderij), 24 en 25 en rechts het dijkhuisje

Omdat het huis is herbouwd, geldt een vrijstelling van belasting tot 1877. Na het overlijden van Cornelis Hoogwater, verkoopt zijn weduwe, Maartje Kunis, het huis in 1879 aan Dirk Hartland Gzn. en consorten, landman te Koedijk, later woonachtig te Groet.

Na een redresmeting in 1890 wordt de oppervlakte van het erf bijgesteld. De oppervlakte wordt dan bepaald op 523 m². Kennelijk is het huis dan ook aangepast en bestaat het voortaan uit drie woningen. (dan is het kadastrummer A760). Huibert Anthonie Schuit, resp. landbouwer, winkelier en herbergier te Koedijk en later te Alkmaar, wordt in 1899 de nieuwe

eigenaar.

In 1904 bestond het huis, nr. 10, uit 3 woningen, te weten;

Woning A:

Bewoner was Pieter Schekkerman, kleermaker, met zijn gezin, bestaande uit 3 volwassen personen. De oppervlakte van de woning was $6,55 \times 13,70 = 89,73 \text{ m}^2$ en lag aan het pad. Het bestond uit een kamer met 2 bedsteden en 2 vensters uitkijkend op het pad, een kamer met 1 venster aan de achterzijde, een portaal, een zolder en een bergplaats.

De woning had:

- een achtererf van zo'n 40 m²
- stenen muren van ½ waal¹
- een dak van riet, niet beschoten
- een eigen regenton in de woning
- een gemeenschappelijk privaat voor drie woningen, op 5 m, van hout, boven de sloot
- lozing van het huishoudwater in de Achtersloot

De huur bedroeg *f* 1,25 per week en de woning werd net bewoond

Drie generaties Schekkerman in Koedijk, Pieter Jacob 1875-1950, Pieter Cornelis 1919-1992 en Pieter 1852-1926

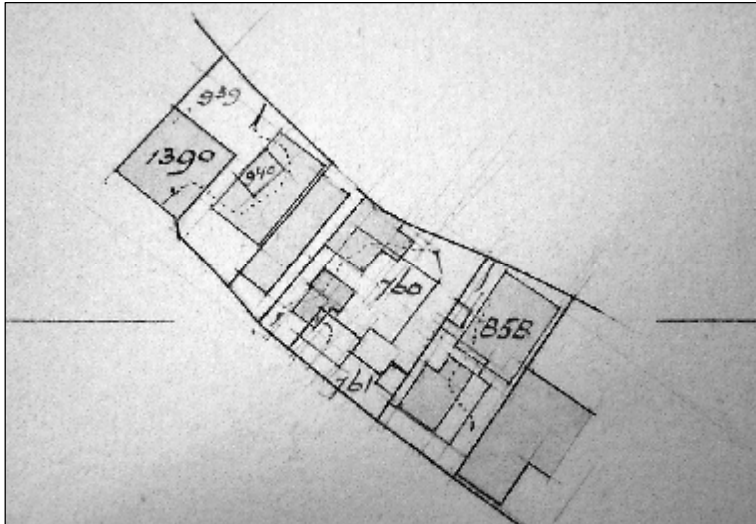
Woning B:

Bewoner was Dirk Kansen, arbeider, samen met zijn vrouw (2 volwassen personen)

De oppervlakte van de woning was $12,45 \times 3,20 = 39,84 \text{ m}^2$ en was aan het pad gelegen.

De woning had:

- een achtererf van zo'n 50 m²

Herbouw in 1926 van Kanaaldijk 25 en 27 (A760 en A858)
Kanaaldijk 24, de Witte Winkel, gesticht in 1871 en uitgebreid in
1907, staat hier ook op

- een kamer met één venster, uitkijkend op het pad, nog een kamer met één venster, uitkijkend op het pad, een portaal, een zolder en een dorsch
  - stenen muren van ½ waal
  - een dak van riet, niet beschoten
  - een eigen regenton in de woning
  - een gemeenschappelijk privaat voor 3 woningen, op 6 m, van hout en boven de sloot
  - lozing van het huishoudwater in de achtersloot
- De huur bedroeg f 1, 25 per week en de woning werd net bewoond

Woning C:

Deze woning werd niet bewoond.
De oppervlakte was 6,80 x 5,50 = 37,40 m² en lag aan het pad.
De woning had:

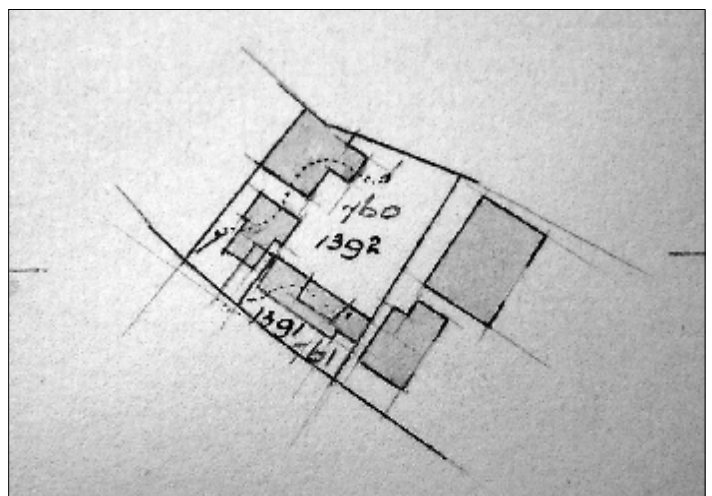
- een voorerf van zo'n 35 m²
- een kamer met 2 bedsteden en één venster, uitkijkend op het pad, een portaal, een kelder, een zolder en een bergplaats
- stenen muren van een ½ waal
- een dak van riet, niet beschoten
- een eigen regenton in de woning
- een gemeenschappelijk privaat voor 3 woningen, op 15 m, van hout, boven de sloot
- lozing van het huishoudwater in de achtersloot

Opmerking: De woning was in deze toestand onbewoonbaar

In 1917 verkoopt zijn weduwe, Cornelia Molenaar het geheel aan Pieter Brander Klaasz. en consorten, landbouwer te resp. Koedijk, Alkmaar en Marken-Binnen.

Na de brand van maart 1926 worden in 1926 en 1927 het huis herbouwd en een schuur gesticht. Tevens wordt er een stukje grond bijgevoegd. (dan A1392) De omschrijving is dan, huis, schuur, erf en tuin. Hierbij komen in 1930 nog hokken. Cornelis Pietersz. Goed, landbouwer en veehouder te Koedijk en later melkslijter te Uitgeest, erft later e.e.a. en zijn weduwe, Pietertje Brander verkoopt de boel in 1950 aan Thomas Genée, tuinder te Koedijk.

In 1963 wordt het perceel gesplitst (in A1501 en A1502) Jan van der Ham is de nieuwe eigenaar en de omschrijving wordt dan huis, schuur en erf. (A1501). Het erf is 440 m². groot. Hendricus Cornelis Jozef Bek is vanaf 1968 de laatste eigenaar, voordat het in 1972 i.v.m. de grenswijziging overgaat naar de gemeente St. Pancras.

Herbouw in 1927 van Kanaaldijk 26 (A1391)

Het afgesplitste deel (A1502) wordt gekocht door Klaas Houtman, kruidenier en drogist te Koedijk, De omschrijving hiervan is schuur en erf en het erf is 130 m² groot.

Kanaaldijk 26

In 1835 wordt het voorhuis en 58 m² van het erf afgesplitst van het perceel, bekend onder het kadastrale nummer A7 (zie ook onder Kanaaldijk 25). Eigenaar is Cornelis Zwetsman, landman te Koedijk. Het huisje valt in de 6e klasse en deze klasse bestaat uit kleine vervallen daglonerhuisjes, hebbende veelal slechts één kamer, en gebouwd zijnde in hout en gedekt met riet.

Jan Runk, venter te Koedijk en Antje Geus worden de nieuwe eigenaren in 1856. Tevens komt er dan een stukje grond bij en wordt de oppervlakte 93 m² (A528). Bij een veiling in 1864 wordt Pieter Bos Cornelisz., resp. broodbakkersknecht en korenmolenaar te Koedijk, de nieuwe eigenaar van het huis en erf, en hij verkoopt het in 1866 weer door aan Cornelis Heeneweer, slager te Koedijk. Later is er nog een schuurtje bijgebouwd.

Kanaaldijk 26, het wolwinkeltje van Ma Ton, met op de voorgrond Ben Glim met de kinderen van Klaas Houtman

In 1889 wordt het huisje herbouwd en in 1890 komt er weer een stukje grond bij. De dan gedane omschrijving is dan, huis, schuur en erf en de oppervlakte is 110 m² (A761).

In 1904 werd het huis door de eigenaar, Cornelis Heeneweer, slager, zelf bewoond (door 1 persoon), de woning met een oppervlakte van 6,50 x 7,30 = 47,45 m² en lag aan de weg.

De woning had:

- een zij-erf van zo'n 50 m²
- een kamer, zonder bedsteden, met 2 vensters, uitkijkend op het pad, een slagerij, een zolder en een bergplaats
- een eigen regenton in de woning
- een eigen privaat in de woning (een "koffer met deksel en pot")
- lozing van het huishoudwater in de Achtersloot

De woning werd goed bewoond.

Het geheel wordt in 1915 gekocht door Pieter Jacob Schekkerman, manufacturier te Koedijk. In 1926 en 1927 vinden er na de grote brand een sloping en stichting plaats, waarna de nieuwe omschrijving wordt; gedeelte huis, huis en erf.

De ventkar van Klaas Houtman voor het winkeltje van Ma Ton

Na redres wordt in 1928 de oppervlakte gesteld op 117 m² (A1391) en de omschrijving luidt dan weer, huis, schuur en erf. In 1935 wordt Jan Maartensz. Molenaar, timmerman te Koedijk, de eigenaar, die het in 1938 weer verkoopt aan Maartje Ton, weduwe van Klaas Wortel, zonder beroep te Koedijk.

Vanaf 1952 is Maarten Jansz. Molenaar, timmerman te Koedijk de eigenaar en zijn weduwe, Anna Grimm, verkoopt het in 1961 aan Ariën Coevert, resp. broodbakker en veehouder te Koedijk.

Pieter Jacob Schekkerman had in dit huis een manufacturenwinkeltje en ventte verder langs de huizen met zijn

waren. Van beroep was hij kleermaker, evenals zijn vader en later zijn zoon. Daarnaast dreef Trien Schekkerman een kapperszaak in dezelfde winkel. In 1938 kwam Maartje (Ma) Ton, weduwe van Klaas Wortel, in dit huis en had hier haar wolwinkeltje. Zij overleed in 1960 en velen zullen haar nog gekend hebben.

In 1961 vindt gedeeltelijke vernieuwing plaats en in 1972 wordt het bij de grenswijziging overgedragen aan de gemeente St. Pancras

Kanaaldijk 24, “De Witte Winkel”

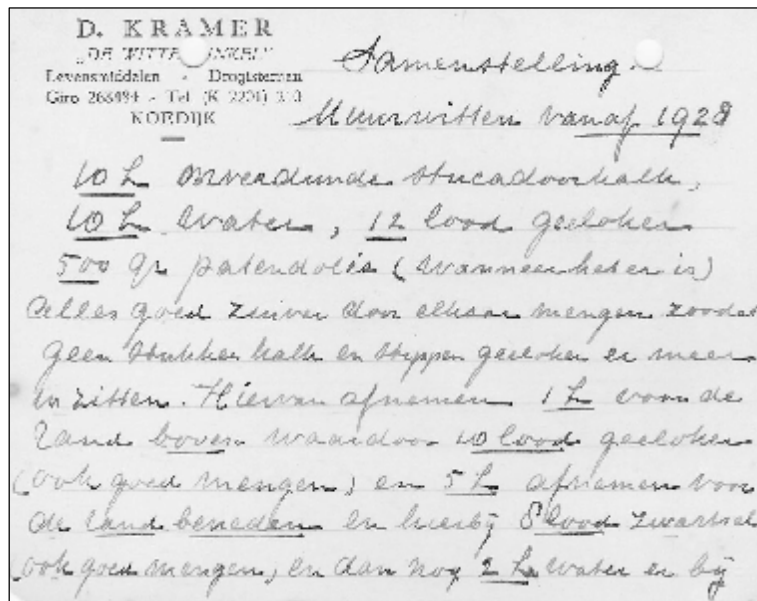
In 1870 wordt 187 ca. afgesplitst van het perceel A529, dat eigendom is Willem Boldewijn, landman te Koedijk, later Alkmaar en in 1871 wordt hierop een huis gesticht. Trijntje Kerkmeer, weduwe van Jacob Commandeur, wonende te Koedijk, wordt hier in 1897 eigenaresse van. Zij verkoopt het in 1903 aan Klaas Wortel Hzn., winkelier te Koedijk.

In 1904 woonde Klaas Wortel, met zijn gezin, bestaande uit 3 personen, in het huis, nr. 9.

- de oppervlakte van het huis was 13,50 x 5,50 = 74,25 m² en bestond uit een kamer met 2 bedsteden, een winkel, een portaal, een dors en een zolder.

De Witte Winkel van Kramer, later Houtman

Het 'geheim' van de 'Witte' Winkel.

Bij de brand in 1926 werden huis en winkel toch wel wat beschadigd en geblakerd. Waarschijnlijk zijn hierna de muren wit gemaakt en ontstond de "Witte Winkel". Klaas Houtman, kruidenier en drogist te Koedijk, werd in 1946 eigenaar. In 1972 ging het kadastraal over naar de Gemeente St. Pancras.

Klaas Houtman, geboren in Beets, werd bakkersknecht bij bakker Coevert. In 1946 kon hij de Witte Winkel van Dirk Kramer overnemen en begon hij zijn eigen winkel in levensmiddelen en drogisterijwaren. Naast de winkelverkoop, verkocht hij ook aan huis. Eerst de bestelling huis aan huis opnemen en daarna uitleveren en al of niet direct betaald krijgen. (In die tijd werd nog veel op rekening gekocht en pas later betaald) Voor zover bekend is het altijd een Holsmuller/Centra-winkel geweest. Naast de hulp van zijn vrouw, had hij ook een knecht in dienst. Knechten waren ondermeer Ben Glim, die inwonend was, en Jan Barsingerhorn. Het huis bestond uit:

- de winkel met toonbank, schappen en gruttenkast, waarin de levensmiddelen en drogisterijwaren werden verkocht
- de klompenzolder voor de verkoop van klompen
- verder werd de zolder nog gebruikt voor opslag van waren
- een voorraadschuur/magazijn met stellingen
- een woonkamer, slaapkamer en keuken.

Klaas Houtman in zijn kruidenierswinkel

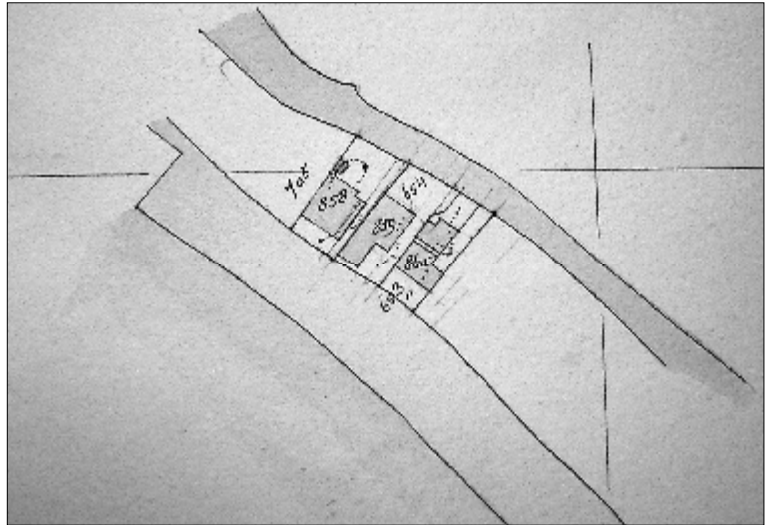
- het dak was van pannen, beschoten met hout,
- De woning had:
- een eigen regenbak in de woning,
  - een eigen privaat van hout op 10 m, boven de sloot
  - lozing van het huishoudwater in de Achtersloot
  - een voorerf van zo'n 20 m² en een achtererf van 80 m²
- De woning werd net bewoond

In 1906 en 1907 werd er een stuk aan de achterzijde van het huis bijgebouwd. Huis en erf werden in 1923 verkocht aan Dirk Kramer, winkelier te Koedijk.

Kanaaldijk 27

Het tegenwoordige perceel Kanaaldijk 27 bestond in 1832 uit de kadastrale percelen A8 en A9. Perceel A8, dat een grootte had van 390 m², bestond uit een huis en erf en A9, groot 64 m² en bestaande uit eveneens een huis en erf, waren eigendom van de weduwe van Jan Hillegon, zonder beroep te Koedijk. Beide percelen vielen voor de belasting onder de 6e klasse, en waren dus “kleine vervallen daglonerhuisjes, hebbende veelal slechts één kamer, en gebouwd zijnde in hout en gedekt met riet”.

Perceel A9 werd later verkocht aan de weduwe van Cornelis Keijzer, boerin te Koedijk.

Kanaaldijk 27 (A858) in 1896

Frans Vergaaij, schipper te Koedijk werd in 1839 eigenaar van beide percelen en verenigde deze tot één huis en erf (dan A464). Vanaf deze tijd viel het huis voor de belasting in de 5e klasse. Bij de veiling in 1849 werd Jan Diepsmeer, landman te Koedijk de nieuwe eigenaar. In 1854 erft Jan

De buurt gezien vanaf de overzijde van het kanaal.

Diepsmeer, veerschipper te Koedijk het één en ander. Klaas Stam, landbouwer te Koedijk, koopt in 1856 het huis en erf en laat er een boet bij bouwen.

In 1877 wordt het huis verbouwd (dan A705) en in 1877 en in 1896 vindt er een herziening plaats en wordt de oppervlakte 470 m² (dan A858). Guurtje Stam, echtgenote van Jan Vader, landbouwer te Koedijk, erft in 1901 het huis, schuur en erf.

Luchtfoto van de buurt in 1987

Achtersloot

- een voorerf van zo'n 35 m² en een achtererf van 150 m²

De woning werd net bewoond.

Het geheel wordt in 1912 verkocht aan Klaas Maartensz. Stam, landbouwer te Koedijk. Na de brand worden in 1926 een nieuw huis en een schuur gesticht en in 1927 wordt er dan nog een nieuwe koolboet bij gebouwd.

Simon Jansz. Barsingerhorn, tuinbouwer te Koedijk, wordt in 1948 de nieuwe eigenaar.

In 1972 gaat ook dit perceel over naar de gemeente St. Pancras.

In 1904 woonde Jan Vader met zijn vrouw (2 personen) in het huis, nr. 11.

- de oppervlakte van het huis was 11,70 x 13,60 = 159,12 m² en bestond uit een kamer met een venster aan de voorzijde, een kamer met 2 bedsteden en 2 vensters aan de voorzijde en nog een kamer met venster aan de voorzijde en verder een gang, zolder en koolbergplaats
- het dak was van riet, niet beschoten
- de muren waren een ½ waal

De woning had:

- een eigen regenbak aan de woning,
- een eigen privaat van hout op 15 m, boven de sloot
- lozing van het huishoudwater in de

Luchtfoto van de buurt, achterzijde in 1987

De grote brand in maart 1926

In maart 1926 woedt een zware brand in Koedijk en de huizen met de tegenwoordige huisnummers 25, 26 en 27 worden volledig in de as gelegd. In het ene huis woonden de gezinnen van Gerrit de Maijer, Cornelis Goed, Pieter Schekkerman, en in het andere Maarten Stam.

Het vuur werd door een felle wind zeer aangewakkerd, maar de kranige Koedijker brandweer wist met grote moeite het gevaar voor de belendende percelen te bezweren. Er werd met 2 pompen water gegeven, waarvan de één met twee stralen, de ander met één straal werkte.

De beide huizen brandden tot de grond toe af.

De ernaast staande winkel van Dirk Kramer werd zwaar geblakerd, terwijl het andere buurhuis van Lugtigheid ernstige water- en dakschade opliep. Van de huisraad en inboedel werd niets gered, terwijl ook een partij kool en pootaardappelen verloren gingen, alsmede een wagen van Mulder, die bij Cornelis Goed op de dars stond. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor, terwijl er ook geen vee of pluimvee verloren ging. De waarnemend burgemeester, wethouder Visser, was op het terrein van de brand aanwezig. De van hun woning beroofde gezinnen werden bij familie ondergebracht. De verzekering is laag.

De familie De Maijer had zijn inboedel bijna ingepakt, daar zij op het punt stond te verhuizen, toen de vrouw van Gerrit de Maijer in de keuken stond en dacht door het raam te zien, dat het “krokte”, iets wat zij met dit mooie weer wel vreemd vond. In werkelijkheid was het echter verbrand riet, dat naar beneden dwarrelde.

(krokken = heel licht sneeuwen; kroksneeuw = motsneeuw)

Piet de Maijer, zoon van Gerrit de Maijer, die met de schuit terug kwam van de veiling, zag van verre al dat er brand was in Koedijk, maar schrok hevig, toen bleek dat het hun eigen woning betrof.

Zaterdag 30 dezer heeft te Koedijk een zware brand gewoed. Een complex, bewoond door de gezinnen G. Meijer, C. Goed, P. Schekkerman, manufacturier, en M. Stam, is tot den grond toe afgebrand. De oorzaak van den brand is onbekend; het geheel was verzekerd. Hierboven een kijkje op de ruïne.

Een geluk bij een ongeluk was, dat hij net kool had geveild voor zijn vader en daar een heel goede prijs voor had gekregen, en omdat zij verzekerd waren en de verzekering uitkeerde naar de dagwaarde van de kool, werd voor de resterende kool ook dezelfde goede prijs betaald.

De brand is waarschijnlijk ontstaan door een petroleumkacheltje, dat bij Cornelis Goed op zolder stond om de plantaardappelen vorstvrij te houden. Tegen de tocht werd om zo'n kacheltje vaak een kleed gehangen en waarschijnlijk heeft dit kleed vlam gevat.

Cor Visser.

1. Een halve waal is een halfsteensmuur, een muur dus die de breedte heeft van een metselsteen. Het waalformaat is de huidige steenafmeting.

Bronnen:

Kadaster, Secretarie Archief Koedijk, Noord-Holland in woord en beeld 1926, Alkmaarsche Courant, Jan de Maijer en Arie Houtman.

